
Utfärdad: [dd.mm.åååå]	Träder i kraft: 01.09.2023	Giltighetstid: tills vidare
---------------------------	-------------------------------	--------------------------------

Rättsgrund

Lotsningslagen (561/2023) 40 § 6 mom., 41 § 3 mom., 42 § 3 mom., 43 § 6 mom., 45 § 5 mom., 46 § 8 mom., 50 § 5 mom.

Påföljderna för verksamhet som strider mot föreskriften anges i lotsningslagen (561/2023) 66 § 2 mom., 67 § 1 mom.

EU-lagstiftning som ska verkställas:

-

Ändringsuppgifter:

Lotsningslagen 940/2003 har upphävts genom den nya lotsningslagen 561/2023 från och med den 1 september 2023. Därmed upphävs Transport- och kommunikationsverkets föreskrift TRAFICOM/113784/03.04.01.00/2021 Lotsexamina, provlotsning och ansökningsförfaranden för lotsbrev som utfärdats med stöd av den upphävda lagen.

Ansökan om farleds- och områdesspecifika befrielser från lotsplikt som ska antecknas i PEC-certifikatet, kraven för examen som avser dessa, samt förfaranden relaterade till certifikatet

Innehåll

1	Tillämpningsområde.....	3
2	Syfte	3
3	Definitioner.....	3
4	PEC-certifikat	3
4.1	Allmänt	3
4.2	Begränsat eller obegränsat PEC-certifikat	4
4.3	Farledsspecifik befrielse från lotsplikt	4
4.4	Områdesspecifik befrielse från lotsplikt.....	4
5	Prestationer som förutsätts för att få befrielse.....	5
5.1	Prestationsordning	5
5.2	Teoriprovet i den skriftliga delen av PEC-examen.....	5
5.2.1	Provets innehåll och kompetenskrav	5
5.2.2	Provets struktur och poängsättning samt godkännande av prestation	6
5.2.3	Omtagning av underkänd prestation	6
5.3	Inskolningsresa	6
5.4	Övningsresor.....	7
5.5	Farledskännedomsprovet i den skriftliga delen av PEC-examen.....	8
5.5.1	Provarrangemang	8
5.5.2	Innehåll.....	8

5.5.3	Bedömning av prov i farledskännedom samt godkännande eller underkännande och omtagning av prov.....	9
5.6	Den praktiska delen av PEC-examen	9
5.6.1	Vad som mäts i den praktiska delen	9
5.6.2	Examenskorning	9
5.6.3	Prov som avläggs i fartygssimulator	10
6	Områdesspecifik erfarenhet som krävs för att få områdesspecifik befrielse	12
6.1	Omfattande områdesspecifik erfarenhet	12
6.2	Navigeringsomfattning som förutsätts per VTS-område samt det totala antalet resor	12
6.2.1	Bothnia VTS	12
6.2.2	West Coast VTS	12
6.2.3	Archipelago VTS	13
6.2.4	Hanko VTS.....	13
6.2.5	Helsinki VTS.....	13
6.2.6	Kotka VTS.....	13
6.2.7	Saimaa VTS	13
6.2.8	Andra farleder än VTS-farleder	14
7	Ansökan, förnyelse och övriga förfaranden	14
7.1	Den första befrielsen och PEC-certifikat	14
7.2	Tillägg av befrielse i PEC-certifikatet	14
7.2.1	Förnyelse av befrielser som finns i PEC-certifikatet och certifikatets giltighetstid när en ny befrielse läggs till i certifikatet	14
7.2.2	Tillägg av andra än VTS-farleder för en områdesspecifik befrielse	14
7.3	Tillägg av fartyg i PEC-certifikatet	15
7.4	Förnyelse av befrielse.....	15
7.4.1	Principen om förnyelse	15
7.4.2	Förutsättningar för förnyelse av farledsspecifik förnyelse	15
7.4.3	Förutsättningar för förnyelse av områdesspecifik förnyelse	15
8	Ikraftträdande.....	16

Bilagor

Bilaga 1 Blankett för inskolningsresa

Bilaga 2 Bedömningsblankett för den praktiska delen av PEC-examen

Bilaga 3 Ansökningsblankett, farledsspecifik befrielse

Bilaga 4 Ansökningsblankett, områdesspecifik befrielse

1 Tillämpningsområde

Denna föreskrift tillämpas på de i 7 kap. i lotsningslagen (561/2023) föreskrivna persontillstånd för befrielse från lotsplikt, det vill säga PEC-certifikat (Pilot Exemption Certificate), och på ansökan om och förnyelse av befrielse från lotsplikt för enskilda farleder eller områden som ska antecknas i certifikatet samt på innehållet i och examenskraven för PEC-examen.

2 Syfte

Genom denna föreskrift meddelas mer detaljerade föreskrifter om PEC-certifikatet och förfarandena för ansökan om, upprätthållande och förnyelse av de befrielser som antecknas i certifikatet. Genom föreskriften meddelas dessutom mer detaljerade föreskrifter om innehållet i och bedömningen av den skriftliga och praktiska delen av PEC-examen samt om förutsättningarna för godkännande av examen. Syftet med föreskriften är att Transport- och kommunikationsverket och examinatorerna av PEC-examina ska ha färdigheter att behandla de sökande på ett enhetligt och jämlikt sätt. Genom föreskriften fastställs innehållet i den PEC-examen som avses i 44 § i lotsningslagen närmare. Dessutom förtydligas förfarandena för ansökan om och förnyelse av certifikat och de befrielser som antecknas i certifikaten.

3 Definitioner

I denna föreskrift avses med

- 1) *PEC-föreskrift* denna föreskrift,
- 2) *begränsat PEC-certifikat* ett persontillstånd som beviljats av Transport- och kommunikationsverket och av vilket framgår att innehavaren av tillståndet har farleds- eller områdesspecifika befrielser från lotsplikt som gäller om farleden inte har en gällande assistansbegränsning eller om assistansbegränsningen är lägre än I C,
- 3) *obegränsat PEC-certifikat* ett persontillstånd som beviljats av Transport- och kommunikationsverket och av vilket framgår att innehavaren av tillståndet har farleds- eller områdesspecifika befrielser från lotsplikt som gäller inte bara i öppet vatten, utan även då vilken som helst assistansbegränsning gäller för farleden, och
- 4) *farledsföreskrift* Transport- och kommunikationsverkets föreskrift TRAFICOM/452299/03.04.01.00/2022, Skyldighet att anlita lots och förfaranden relaterade till detta i Finlands vattenområde.

Därtill tillämpas definitionerna i 2 § i lotsningslagen i denna föreskrift.

4 PEC-certifikat

4.1 Allmänt

I ett PEC-certifikat som beviljats av Transport- och kommunikationsverket kan antecknas farleds- eller VTS-områdesspecifika befrielser från lotsplikt. Ett personligt PEC-certifikat kan samtidigt ha flera gällande befrielser, som kan vara både farleds- och områdesspecifika. I certifikatet antecknas dessutom de fartyg för vilka befrielserna som antecknats i certifikatet gäller. Alla befrielser som antecknats i certifikatet gäller alltså alltid för alla de fartyg som har antecknats i certifikatet. PEC-certifikatet beviljas en person som ansöker om sin första befrielse från lotsplikt och fortsätter att gälla om certifikatet har en gällande befrielse eller befrielser.

4.2 Begränsat eller obegränsat PEC-certifikat

PEC-certifikatet beviljas begränsat eller obegränsat beroende på om personen har erfarenhet av att navigera fartyg i finländska farleder i isförhållanden. För att få ett obegränsat PEC-certifikat ska personen avlägga en inskolningsresa enligt punkt 5.3 i denna föreskrift på en sådan finländsk farled där åtminstone assistansbegränsningen I C gäller samt prestationer enligt underpunkt 13 i punkt 5.6.1 i denna föreskrift i samband med den praktiska delen av examen. Dessutom ska den sökande ge en fritt formulerad redogörelse för att han eller hon har tidigare erfarenhet av navigering i isförhållanden. Den fritt formulerade utredningen kan vara till exempel en beskrivning av personens arbetslivserfarenhet som navigeringspersonal på ett fartyg som har trafikerat i isförhållanden eller någon annan tillförlitlig redogörelse. Om den sökande inte på ett tillförlitligt sätt kan redogöra för sin tidigare erfarenhet av isförhållanden eller om den sökande inte har sådan erfarenhet, ska han eller hon avlägga minst tre inskolningsresor enligt punkt 5.3 i denna föreskrift, av vilka minst en (1) ska ha avlagts i en finländsk farled med gällande assistansbegränsning som är högre än I C eller på annat sätt i olika isförhållanden. Som olika isförhållanden betraktas en avvikande assistansbegränsning eller skillnader i istäcke, istjocklek och istyp mellan resorna. I blanketten för inskolningsresor ska de rådande isförhållandena förtydligas i ord. Den sökande kan också bifoga en separat dokumentation som beskriver förhållandena, såsom en iskarta som gällde under resan.

PEC-certifikatet kan beviljas med samma förutsättningar utan begränsning vid ansökan om den första befrielsen eller när ett redan beviljat begränsat PEC-certifikat ändras till obegränsat.

4.3 Farledsspecifik befrielse från lotsplikt

Farledsspecifik befrielse för PEC-certifikatet kan beviljas om förutsättningarna i 40 § i lotsningslagen uppfylls. Mer detaljerade föreskrifter om inskolningsresan, övningsresor som ska avläggas och PEC-examen finns i kapitel 5 i denna föreskrift.

De farleder för vilka det är möjligt att ansöka om farledsspecifik PEC-befrielse finns förtecknade i kapitel 7 i Transport- och kommunikationsverkets farledsföreskrift. När den sökande börjar avlägga en farledsspecifik befrielse väljer den sökande ur ovan nämnda förteckning den farled för vilken han eller hon börjar avlägga den farledsspecifika befrielsen. Samtidigt ska det kontrolleras att farledens dimensionering är sådan att det är möjligt för fartyget för vilket befrielsen söks att navigera säkert i farleden. Vid behov ska frågan säkerställas hos Transport- och kommunikationsverket på det sätt som föreskrivs i farledsföreskriften.

Den farledsspecifika befrielsen omfattar den ifrågavarande farleden i sin helhet, inklusive de säkra ankarplatser som finns omedelbart utanför farledsområdet längs farleden. Om farleden leder till en hamn, omfattar befrielsen dessutom hamnområdet i fråga.

4.4 Områdesspecifik befrielse från lotsplikt

Områdesspecifik befrielse för PEC-certifikatet kan beviljas om förutsättningarna i 41 § i lotsningslagen uppfylls. Mer detaljerade föreskrifter om inskolningsresan och inskolningssamtalet, övningsresor som ska avläggas och PEC-examen finns i kapitel 5 i denna föreskrift.

För att få områdesspecifik befrielse ska övningsresorna avläggas VTS-områdesspecifikt på det sätt som föreskrivs i kapitel 6 i denna föreskrift. När den sökande börjar verkställa den områdesspecifika befrielse väljer sökanden det VTS-område för vilket han eller hon avlägger befrielsen. Samtidigt ska det kontrolleras i vilka alla farleder inom VTS-området som farledens dimensionering är sådan att det är möjligt för fartyget för

vilket befrielsen söks att navigera säkert i farleden. Detta påverkar också omfattningen av den områdesspecifika befrielsen och därmed de övningsresor som krävs. Vid behov ska frågan säkerställas hos Transport- och kommunikationsverket på det sätt som föreskrivs i farledsföreskriften. Om fartyget inte har lotsplikt i vissa farleder inom VTS-området, förutsätts det inte att övningsresor enligt 6 kap. utförs i dem. De kan dock, om den sökande så önskar, betraktas som en del av den omfattande erfarenhet som krävs för att påvisa områdesspecifik kompetens.

Den områdesspecifika befrielsen gäller på alla de farleder inom VTS-området för vilka dimensioneringen av de fartyg som antecknats i certifikatet lämpar sig för säker farledsnavigering. Befrielsen omfattar VTS-områdets VTS-farleder i sin helhet, inklusive de säkra ankarplatser som finns omedelbart utanför farledsområdet längs farleden. Om farleden leder till en hamn, omfattar befrielsen dessutom hamnområdet i fråga. En områdesspecifik befrielse omfattar också omedelbara övergångar från farleder till lastnings- eller lossningsplatser utanför farledsområdet, om ingen officiell farled leder till lastnings- eller lossningsplatsen.

Om andra än VTS-farleder läggs till det områdesspecifika certifikatet enligt 42 § i lotsningslagen, omfattar befrielsen även dessa farleder i sin helhet.

5 Prestationer som förutsätts för att få befrielse

5.1 Prestationsordning

Den skriftliga delen av PEC-examen består av ett teoriprov och ett prov i farledskännedom, av vilka teoriprovet avläggs innan inskolningsresan och övningsresorna avläggs. Provet i farledskännedom avläggs efter inskolningsresan och övningsresorna före den praktiska delen av PEC-examen. I den praktiska delen av PEC-examen avläggs först en examenskörning på ett fartyg och därefter ett fartygssimulatorprov. I detta kapitel beskrivs kraven för och innehållet i varje delprestation närmare i kronologisk ordning.

5.2 Teoriprovet i den skriftliga delen av PEC-examen

5.2.1 Provets innehåll och kompetenskrav

Teoriprovet i den skriftliga delen av PEC-examen avläggs som den första prestationen när den sökande börjar ansöka om sin första farleds- eller områdesspecifika befrielse. För efterföljande befrielser behöver teoriprovet i den skriftliga delen inte avläggas om personen har ett giltigt PEC-certifikat. Genom teoriprovet säkerställs att den sökande har de färdigheter och teoretiska kunskaper som lotsningslagen förutsätter. Innehållet och frågorna i teoriprovet består av följande:

1. lotsningslag (561/2023),
2. farledsföreskrift,
3. PEC-föreskrift,
4. lag om fartygstrafikservice (623/2005),
5. den senaste versionen av publikationen Instruktioner för aktörerna inom vintersjöfarten (Trafikledsverket, Finlands vintersjöfart),
6. begrepp relaterade till farleder och användningen av dem, och
7. kommunikationssituationer i farleder.

Transport- och kommunikationsverket fastställer frågorna i teoriprovet. Provet avläggs på webben.

5.2.2 Provets struktur och poängsättning samt godkännande av prestation

Teoriprovet kan avläggas på finska, svenska eller engelska. Den sökande väljer provets språk när han eller hon anmäler sig till provet. Frågorna enligt punkt 7 ovan kan dock bestå av kommunikationssituationer som mäter kunskaper i både finska, svenska och engelska för att säkerställa en säker navigering och den kommunikation som förutsätts för detta.

Teoriprovet består av flervalfrågor där svarstiden är begränsad. Under teoriprovet har den sökande tillgång till det material han eller hon vill ha som stöd för sina svar.

5.2.3 Omtagning av underkänd prestation

Om den sökandes teoriprov underkänns, kan teoriprovet avläggas på nytt tidigast två veckor efter att det underkända provet avlagts.

5.3 Inskolningsresa

PEC-inskolningsresan kan avläggas först efter att teoriprovet i den skriftliga delen har godkänts. Med PEC-inskolningsresa avses en handledd resa där den som avlägger inskolningsresan handleds av antingen en lots som har erfarenhet av trafikering i farleden i fråga eller en erfaren person med PEC-certifikat. Inskolningsresan ska avläggas i farledens båda riktningar eller i den riktning som antecknas i certifikatet innan de resor avläggs som förutsätts för att få den farleds- eller områdesspecifika befrielse som ska antecknas i PEC-certifikatet. Vid ansökan om områdesspecifik befrielse kan inskolningsresan göras i en riktning i två VTS-farleder i området i stället för en tur- och returreisa. Transport- och kommunikationsverket kan på separat ansökan godkänna att högst två femtedelar av de resor som krävs för att få farleds- eller områdesspecifik befrielse har avlagts före PEC-inskolningsresan, om det finns en särskild grundad anledning till det. Som grundad anledning i detta sammanhang kan betraktas till exempel en situation där fartygets tidigare enskilda resor till en viss hamn blir återkommande trafik eller där fartygets trafik till en av hamnarna i området utvidgas till flera hamnar i området.

I enlighet med 43 § 1 mom. i lotsningslagen är en stark huvudregel att inskolningsresan utan grundad anledning ska avläggas innan övningsresorna börjar. För avläggandet av inskolningsresan och samlandet av övningsresor uppbärs inga administrativa myndighetsavgifter av rederiet eller den sökande, även om resorna inte skulle leda till att någon befrielse som antecknas i PEC-certifikatet söks. Målet med PEC-inskolningsresan är att göra det möjligt för den sökande att samla övningsresor av hög kvalitet efter inskolningsresan. På inskolningsresan finns en handledare enligt 43 § 3 eller 5 mom. I en (1) inskolningsresa kan delta så många sökande som det finns radarnavigeringsplatser på fartyget.

Handledaren för inskolningsresan ska i tillämpliga delar inkludera åtminstone följande i inskolningsresan:

1. färdigheter att navigera fartyget optiskt och med hjälp av radar i farleden i frågan enligt den farledsspecifika lotsningsplan han eller hen utarbetat, inklusive radarmål som är väsentliga för farleden i fråga samt optiskt detekterbara terrängformer och navigeringsmärken som är väsentliga för navigeringen,
2. faktorer som inverkar på förhållanden,
3. ovillkorliga begränsningar för att röra sig på farleden,
4. övriga användare av farleden, inklusive åtminstone följande helheter:
 - a. regelbundna användare av farleden,
 - b. mötande trafik eller annan trafik,
 - c. korsande trafik och knutpunkter i trafiken,

- d. beaktande av andra farledsanvändare (vänteområden, mötesförbudsområden, väjning, alternativa farleder), och
 - e. annan än handelssjöfart.
5. kommunikation, inklusive åtminstone följande helheter:
 - a. dialog som förs med VTS,
 - b. VTS förfaringsätt,
 - c. anmälningpunkter, och
 - d. dialog som förs med övrig trafik.
 6. faktorer som påverkar operationen av hamnområdet (om farleden leder till en hamn) inklusive trafikregler och trafikarrangemang i hamnområdet, och
 7. om befrielse söks för ett obegränsat PEC-certifikat, ska de faktorer och punkter som kräver uppmärksamhet under vinterförhållanden inkludera den typiska gränsen för fastis och isens rörelse samt de farledspunkter som särskilt ska beaktas vid navigering i isförhållanden.

Innan inskolningsresan inleds ska det föras ett inledande samtal där handledaren för inskolningsresan förklarar resans mål för den sökande. Under det inledande samtalet har båda parter möjlighet att lyfta fram viktiga frågor som gäller inskolningsresans förväntningar, mål och verksamhetsätt.

Efter PEC-inskolningsresan ger handledaren den sökande muntlig respons och fyller i blanketten för inskolningsresan som finns i bilaga 1 till denna föreskrift. I det avslutande samtalet ska också den sökande ges möjlighet att ge respons på inskolningsresan. Om blanketten på grund av omständigheterna inte kan fyllas i genast efter inskolningsresan, ska den dock lämnas till den som avlägger inskolningsresan senast inom en vecka efter resan eller innan den sökande avlägger följande övningsresa i farleden.

Utöver ovanstående ska det inledande samtalet för ett områdesspecifikt PEC-certifikat omfatta minst följande:

1. verksamhetsätt, begränsningar och anmälningpunkter inom hela VTS-området,
2. typisk och sedvanlig trafik inom VTS-området, inklusive både handelssjöfart och andra användare av farleden,
3. inskolning i områdets farleder, i synnerhet med tanke på radarnavigering,
4. inskolning i områdets särdrag och identifierade utmanande ställen, och
5. inskolning i de vinterförhållanden som är typiska för området och deras inverkan på farledsnavigeringen.

5.4 Övningsresor

Antalet övningsresor som krävs för en farledsspecifik befrielse anges i 40 § 2 mom. i lotsningslagen.

Den omfattande erfarenhet av ett specifikt VTS-område som krävs för erhållande av områdesspecifikt befrielse beskrivs i kapitel 6 i denna föreskrift.

För att en resa ska kunna godkännas som övningsresa ska den sökande som en del av kommandobryggans personal delta, till den del fartyget har lotsplikt, i fartygets farledsnavigering från fartygets manöverplats för hela den sträcka som körs i farleden. En övningsresa för en antecknad farledsspecifikt befrielse kan dock avläggas i delar om man så önskar. Övningsresan kvitteras på blanketten för ansökan om farledsspecifikt befrielse (bilaga 3) så att den resa som antecknats på blanketten kvitteras av den person som verkat som lots eller haft befrielse från lotsning under resan i fråga.

5.5 Farledskännedomsprovet i den skriftliga delen av PEC-examen

5.5.1 Provarrangemang

Provet i farledskännedom i den skriftliga delen av PEC-examen examineras av en examinator som godkänts av Transport- och kommunikationsverket. Den sökande förbereder en farledsspecifik lotsningsplan för alla de farleder för vilka befrielse söks genom den examen som avläggs. Planen ska beakta alla fartyg som antecknats i certifikatet eller som antecknas i samband med examen. Lotsningsplanerna görs upp i takt med de övningsresor som avläggs genom att använda allmänt tillgängliga och rederispecifika stödmaterial. Lotsningsplanerna ska lämnas till examinatorn senast i samband med farledskännedomsprovets muntliga och skriftliga förhör. Lotsningsplanerna kan också lämnas in på förhand.

5.5.2 Innehåll

Den farledsspecifika lotsningsplanen görs upp för farleden i dess båda riktningar. Planen ska upprättas på kartbilder på papper eller elektroniskt, så att den omfattar hela farleden och använder aktuellt kartmaterial.

Den farledsspecifika lotsningsplanen ska innehålla åtminstone följande:

1. rättvisande kurser
2. planerade vändningar samt uppgifter som används för bestämning av vändpunkter, såsom radaravstånd och bäringar
3. radaravstånd (passeravstånd, säkerhetsavstånd)
4. navigationshinder ("no-go areas")
5. säkra ankarplatser
6. korsande farleder och eventuell övrig trafik
7. områden med fartygstrafikservice samt obligatoriska rapporteringssystem och -punkter
8. beräkningar för djupmarginal.

Utöver ovanstående kan den farledsspecifika lotsningsplanen även innehålla andra viktiga uppgifter om farleden och hamnarna som den sökande anser att är nödvändiga.

Den farledsspecifika lotsningsplanen kan upprättas på finska, svenska eller engelska, men ortnamnen som används i navigeringen i farleden ska anges och behärskas på finska eller svenska enligt det vedertagna uttrycket i de officiella handlingarna för farleden.

I provet i farledskännedom ska dessutom den sökandes kompetens i följande mätas:

1. mer detaljerade VTS-områdesspecifika anvisningar,
2. mer detaljerad farledsspecifik information,
3. mer detaljerad information om tillvägagångssätten i hamnarna i anslutning till farleden och hamnarrangemang, och
4. Trafikledsverkets föreskrifter om trafiken i Saima kanal, om ansökan gäller Saima kanal.

I provet i farledskännedom presenterar den sökande lotsningsplanerna för examinatorn. Examinatorn förhör den sökande muntligt om lotsningsplanen och dess tillämpning i praktiska situationer. Dessutom utarbetar examinatorn skriftliga VTS-områdes- eller farledsspecifika frågor om ovan nämnda ämnen som mäts i provet i farledskännedom.

5.5.3 Bedömning av prov i farledskännedom samt godkännande eller underkännande och omtagning av prov

Den farledsspecifika lotsningsplanen godkänns när den sökande påvisar att han eller hon har utarbetat en plan som omfattar åtminstone det som fastställts i punkt 5.5.2 för hela farledsområdet med beaktande av det fartyg ansökan gäller samt kan förklara lotsningsplanen för examinatorn när han eller hon ställer preciserande frågor. Examinatorn kan precisera sina frågor tills han eller hon är säker på att den sökande kan besvara dem på en tillräcklig nivå.

Om den farledsspecifika lotsningsplanen underkänns ska de saknade delarna kompletteras på ett godtagbart sätt före lotsexamens praktiska del. På samma sätt, om den sökande inte klarar av en del som består av skriftliga frågor, ska han eller ta om sin prestation. Provet i farledskännedom kan tas om tidigast två veckor efter det att prestationen underkänts.

Det är möjligt att hos Transport- och kommunikationsverket söka ändring i beslut om examen som fattats av lotsexamens examinator.

5.6 Den praktiska delen av PEC-examen

5.6.1 Vad som mäts i den praktiska delen

Enligt 46 § i lotsningslagen består den praktiska delen av PEC-examen av en examenskörning och ett fartygssimulatorprov. I den praktiska delen ska den sökande visa att han eller hon behärskar följande som hänför sig till fartyget och farleden:

1. fartygets manövrerbarhet med låg fart,
2. hantering av fartyget i varierande väderleksförhållanden i farleden,
3. fartygets manövrerbarhet vid minskning och ökning av fart,
4. den hydrodynamiska effekten på fartyget i trånga och grunda delar av farleden,
5. farledens strömningsförhållanden och vattenstånd samt deras hydrodynamiska effekt på fartyget,
6. olika väderleksförhållandens inverkan,
7. olika siktförhållandens inverkan,
8. typisk annan trafik i farleden, hamnen och dess närhet samt hänsyn till och kontakt med den,
9. kontakt med VTS både före ankomsten till lotspliktsområdet eller avgången från hamnen, vid trafikering inom lotspliktsområdet och efter avfärden från lotspliktsområdet eller ankomsten till hamnen,
10. krävande trafiksituationer och störningar i systemen för säkert framförande av fartyget,
11. fartygets interna och externa kommunikation på både finska, svenska och engelska för att säkerställa säker navigering och den kommunikation som förutsätts för detta,
12. utnyttjande av lotsningsplanen, och
13. manövrering av fartyget under isförhållanden, om befrielse söks för ett obegränsat PEC-certifikat.

5.6.2 Examenskörning

Examenskörningen avläggs ombord på ett fartyg och examinatorn är godkänd för PEC-examina av Transport- och kommunikationsverket. Vid examenskörningen ska den sökandens förmåga att på ett säkert sätt manövrera och navigera fartyget i den farled som ansökan gäller mätas. Vid examenskörningen ska den sökande manövrera i den

farled som ansökan gäller i sin helhet i en riktning på ett sådant fartyg som ska antecknas eller redan är antecknat i PEC-certifikatet. Examenskörningen är den sökandes personliga prestation, det vill säga den kan avläggas endast av en person åt gången. Före prestationen ska examinatorn fastställa den sökandes identitet.

Före examenskörningen ska examinatorn, fartygets befälhavare och den som avlägger PEC-examen samt personen som ansvarar för lotsningskompetensen under examenskörningen gå igenom examenskörningstillfället och bedömningsgrunderna. Det är examinatorns uppgift att tillsammans med fartygets befälhavare bedöma om fartyget och förhållandena är sådana att examenskörningen kan avläggas på ett säkert sätt. Examenskörningen kan inte avläggas i sådana isförhållanden som avsevärt begränsar fartygets navigering i farleden.

Om fartygsbefälhavaren enligt anteckningarna i PEC-certifikatet inte har befrielse för farleden i fråga, ska det under examenskörningen på kommandobryggan finnas en erfaren lots som under examenskörningen ansvarar för lotsningskompetensen och som har ett lotsningscertifikat för farleden i fråga, eller en befälsmedlem som enligt anteckningarna i PEC-certifikatet har befriats från lotsplikt i farleden i fråga.

Under examenskörningen ska man använda de anordningar och inställningar för dessa som normalt används när fartyget framförs i en farled. Dessutom ska förfarandena enligt fartygets säkerhetsstyrningssystem i fråga om framförelse i en farled och lotsning samt i övrigt vedertagen fartygspraxis iakttas.

En förutsättning för godkännande av examenskörningen är att den sökande kan påvisa det som räknas upp i punkt 5.6.1 ovan. Examenskörningen och fartygssimulatorprovet bedöms som en helhet, på så sätt att de delområden som räknats upp i punkt 5.6.1 och som inte mäts i examenskörningen mäts i fartygssimulatorprovet. Om kompetensen inom något delområde blir oklart för examinatorn under examenskörningen, kan även detta kompletteras med ett fartygssimulatorprov. Vid bedömningen av den praktiska delen av PEC-examen används bedömningsblanketten för PEC-examen enligt bilagan till denna föreskrift (bilaga 2).

Examenskörningens prestation kan inte godkännas om

1. farledsnavigeringsprestationen för den som avlägger examenskörningen avbryts av tekniska skäl eller avbryts med tanke på säkerheten av befälhavaren, av den lots som ansvarar för lotsningskompetensen, av en person som innehar ett PEC-certifikat eller av examinatorn,
2. fartyget helt eller delvis driver utanför farledsområdet utan grundad anledning,
3. konventionen om de internationella reglerna till förhindrande av sammanstötning till sjöss (FördrS 30/1977), VTS-områdets trafikregler eller annan reglering som gäller farleden i fråga överträds, eller
4. bedömningen av ett delområde i bedömningsblanketten innehåller två eller flera uppgifter om ett potentiellt tillbud.

5.6.3 Prov som avläggs i fartygssimulator

Provet som avläggs i fartygssimulator ska bestå av övningar som mäter färdigheterna för framförelse av fartyget i farleder, krävande ställen i den farled eller de farleder som söks samt övningar som mäter hanteringen av special- och störningssituationer. Det mer detaljerade innehållet i fartygssimulatorprovet utarbetas av examinatorn utifrån de helheter som bedömts i examenskörningen så att alla delområden på bedömningsblanketten blir mätta på ett uttömmande sätt. Före prestationen ska examinatorn fastställa den sökandes identitet.

När provet i fartygssimulator avläggs för erhållande av PEC-certifikat ska fartygsmodellen så exakt som möjligt motsvara fartyget som ansökan gäller.

Simulatorprovet utförs på det språk som anges i ansökan, det vill säga finska, svenska eller engelska. Vid farledsnavigering ska finska eller svenska ortnamn användas. I kommunikationen internt på kommandobryggan och externt från fartyget ska den sökandes kunskaper i tillämpliga delar mätas i finska, svenska och engelska för att säkerställa säker navigering och den kommunikation som krävs för detta.

Provet som utförs i en fartygssimulator startar med ett inledande samtal, där examinatorn förklarar innehållet i, målen och kriterierna för bedömning av provet för den sökande. Innan provet avläggs introducerar examinatorn och den sakkunniga som övervakar användningen av simulatören den sökande i användningen av simulatorutrustningen, och den sökande ges möjlighet att bli förtrogen med simulatören. Examinatören för fartygssimulatorprovet är en person som godkänts av Transport- och kommunikationsverket. Dessutom ska det finnas en sakkunnig på plats som övervakar användningen av simulatören och som i simulatorövningarna fungerar som part i kommunikationen utanför fartyget. Den som avlägger examen kan vid behov kortvarigt använda examinatorn som en del av kommandobryggans personal. Om förfaranden enligt fartygets säkerhetsstyrningssystem för framförelse och lotsning samt i övrigt vedertagen fartygspraxis förutsätter det, kan den som avlägger fartygssimulatorprovet få assistans av annan personal på kommandobryggan, som under provet dock inte får ta ställning till omständigheter som är väsentliga med tanke på lotsningskompetensen.

Bedömningen av fartygssimulatorprovet baserar sig på kompletteringen av den bedömningsblankett som använts vid examenskörningen för den del bedömningen inte har kunnat genomföras vid examenskörningen. Provet i fartygssimulator kan inte godkännas om

1. fartyget helt eller delvis driver utanför farledsområdet utan grundad anledning,
2. konventionen om de internationella reglerna till förhindrande av sammanstötning till sjöss eller VTS-områdets trafikregler eller annan reglering som gäller farleden i fråga överträds, eller
3. bedömningen av ett delområde i bedömningsblanketten innehåller två eller flera uppgifter om ett potentiellt tillbud.

Efter provet håller examinatorn ett avslutande samtal med den sökande, där de går igenom provet och hur målen uppfyllts. Den som avlägger examen ges möjlighet att ge respons på PEC-examen.

Ett godkänt avläggande av den praktiska delen av PEC-examen påvisas på bedömningsblanketten för den praktiska delen som har undertecknats av examinatorn och där det konstateras att den sökande med godkänt resultat har avlagt den praktiska delen av lotsexamen som avses i 46 § i lotsningslagen. Om den sökandes praktiska del underkänns, ska han eller hon avlägga hela den praktiska delen på nytt, det vill säga examenskörningen och fartygssimulatorprovet. Prestationen kan tas om tidigast två veckor efter den underkända praktiska delen av fartygssimulatorprovet. Inverkan av en underkänd omtagen prestation gäller enligt 46 § 6 mom. i lotsningslagen.

Den sökande ska bifoga en kopia av bedömningsblanketten till ansökan om PEC-certifikat som lämnas in till Transport- och kommunikationsverket.

Det är möjligt att hos Transport- och kommunikationsverket söka ändring i beslut om examen som fattats av PEC-examens examinator.

6 Områdesspecifik erfarenhet som krävs för att få områdesspecifik befrielse

6.1 Omfattande områdesspecifik erfarenhet

Den omfattande VTS-områdesspecifika erfarenheten för områdesspecifik befrielse som antecknas i PEC-certifikatet består av omfattande navigering i områdets farleder (navigeringsomfattning) samt ett tillräckligt antal farledsnavigeringar (totalt antal resor).

Den navigeringsomfattning som krävs för att påvisa omfattande områdesspecifik erfarenhet bestäms dels av omfattningen av farlederna i VTS-området och dels av storleken på de fartyg som antecknats i certifikatet. Enligt huvudregeln i 5 § 4 mom. i lotsningslagen beviljas områdesspecifik befrielse endast för de VTS-farleder i VTS-området i fråga där det är möjligt att säkert navigera något av de fartyg som antecknats i certifikatet i enlighet med ovan beskrivna granskning. Erfarenhet som påvisar navigeringsomfattningen förutsätts således inte för sådana farleder där inget fartyg som antecknats i certifikatet har lotsplikt eller å andra sidan för sådana farleder där säker navigering av något fartyg som antecknats i certifikatet inte är möjlig på grund av fartygets storlek och farledens dimensionering. Som jämförelsetal för fartygets huvudmått används farledens dimensioneringsunderlag eller i övrigt fastställda maximala mått för fartyget, vilka framgår av kapitel 8 i farledsföreskriften.

När det gäller fartygets djupgående ska den sökande bestämma vilket värde mellan barlastdjupgåendet och det maximala djupgåendet för varje fartyg som han eller hon använder för att fastställa lämplig navigeringsomfattning. Genom att presentera separata grunder för säkerheten vid farledsnavigering kan erfarenhet samlas och för befrielsen också antecknas en sådan farled där fartygens dimensioner överskrider de mått som beskrivs i kapitel 8 i farledsföreskriften.

6.2 Navigeringsomfattning som förutsätts per VTS-område samt det totala antalet resor

6.2.1 Bothnia VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Bothnia VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst åtta olika farleder, av vilka minst fem ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst tre ersättas i fartygssimulator. I fem av dessa farleder ska dessutom minst en (1) annan enkelriktad resa avläggas. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 32 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Bothnia VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.2 West Coast VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för West Coast VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst åtta olika farleder, av vilka minst fem ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst tre ersättas i fartygssimulator. I fem av dessa farleder ska dessutom minst en (1) annan enkelriktad resa avläggas. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 32 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för West Coast VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.3 Archipelago VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Archipelago VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst 15 olika farleder, av vilka minst tio ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst fem ersättas i fartygssimulator. I sju av dessa farleder ska man dessutom avlägga minst en (1) annan enkelriktad resa. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 60 enkelresor på så sätt att högst sex resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Archipelago VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.4 Hanko VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Hanko VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst fem olika farleder, av vilka minst tre ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst två ersättas i fartygssimulator. I tre av dessa farleder ska man dessutom avlägga minst en (1) annan enkelriktad resa. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 22 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Hanko VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.5 Helsinki VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Helsinki VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst tio olika farleder, av vilka minst sju ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst tre ersättas i fartygssimulator. I sex av dessa farleder ska man dessutom avlägga minst en (1) annan enkelriktad resa. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 45 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Helsinki VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.6 Kotka VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Kotka VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst åtta olika farleder, av vilka minst fem ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst tre ersättas i fartygssimulator. I fem av dessa farleder ska dessutom minst en (1) annan enkelriktad resa avläggas. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet resor i farlederna inom VTS-området är minst 32 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Kotka VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.7 Saimaa VTS

En förutsättning för att få områdesspecifik befrielse för Saimaa VTS-området vad gäller navigeringens omfattning är en enkelriktad resa i minst tio olika farleder, av vilka minst sju ska avläggas ombord på ett fartyg, och därmed kan högst tre ersättas i fartygssimulator. I sex av dessa farleder ska man dessutom avlägga minst en (1) annan enkelriktad resa. En förutsättning för att få befrielse är dessutom att det totala antalet

resor i farlederna inom VTS-området är minst 40 enkelresor på så sätt att högst tre resor i vardera riktningen av farleden kan beaktas vid beräkningen för en (1) farled, om inte något annat följer av fartygets storlek och farledernas dimensionering. En tabell som beskriver den erfarenhet som krävs för Saimaa VTS områdesspecifika befrielse finns i ansökningsblanketten för områdesspecifik befrielse (bilaga 4).

6.2.8 Andra farleder än VTS-farleder

Om den sökande när han eller hon samlar övningsresor använder andra farleder inom ett visst VTS-område än de som finns förtecknade i bilagan till denna föreskrift som gäller VTS-området, kan han eller hon anteckna denna farled i tabellen med övningsresor som i blanketten beskriver VTS-områdesspecifik omfattande erfarenhet. I sådana fall kan den resa som avlagts i farleden räknas in i både den områdesspecifika navigeringsomfattningen och det totala antalet resor med samma förutsättningar som farlederna i tabellen. Som en (1) resa räknas då:

1. fartyget avlägsnar sig från en farled i tabellen till en annan farled och återvänder till en farled i tabellen,
2. fartyget avlägsnar sig från en farled i tabellen och förtöjer i en hamn, eller
3. fartyget avgår från hamnen till en annan farled än en som finns i tabellen och återvänder till en farled i tabellen.

7 Ansökan, förnyelse och övriga förfaranden

7.1 Den första befrielsen och PEC-certifikat

Efter att ha avlagt de prestationer som beskrivs i kapitel 5 i denna föreskrift och de övriga förutsättningarna i 40 § eller 41 § i lotsningslagen för beviljande av befrielse, har en person rätt att få befrielse från lotsplikt för den farled eller det område för vilka förutsättningarna ovan uppfylls. Befrielse söks hos Transport- och kommunikationsverket med blanketten för ansökan om farledsspecifik befrielse eller områdesspecifik befrielse (bilagorna 3 och 4). Om den sökande med samma examen avlägger flera befrielser eller på annat sätt ansöker om flera befrielser samtidigt, fyller han eller hon i lämplig blankett för varje befrielse, men ansökningarna behandlas som en enda ansökan. Vid ansökan om den första befrielsen utformas ett PEC-certifikat för den sökande hos Transport- och kommunikationsverket på ämbetsverkets vägnar.

7.2 Tillägg av befrielse i PEC-certifikatet

7.2.1 Förnyelse av befrielser som finns i PEC-certifikatet och certifikatets giltighetstid när en ny befrielse läggs till i certifikatet

PEC-certifikatet är giltigt i fem år från och med den dag då det beviljades den första farleds- eller områdesspecifika befrielsen. När en ny befrielse läggs till i ett giltigt PEC-certifikat ska det samtidigt kontrolleras om förutsättningarna för förlängning av de redan antecknade befrielsena är uppfyllda. Om förutsättningarna för förnyelse av alla befrielser som redan har antecknats i certifikatet uppfylls, förlängs giltighetstiden för PEC-certifikatet så att alla befrielser som har antecknats i certifikatet är i kraft i fem år från det datum befrielsen beviljades. Om förutsättningarna för förnyelse av en befrielse som redan har antecknats i PEC-certifikatet inte uppfylls, förlängs inte PEC-certifikatets giltighetstid, utan den befrielse som ska läggas till gäller så länge PEC-certifikatet är giltigt.

7.2.2 Tillägg av andra än VTS-farleder för en områdesspecifik befrielse

Enligt 42 § i lotsningslagen kan man genom en separat ansökan också lägga till andra farleder än VTS-farleder i området för en gällande områdesspecifik befrielse. Den erfarenhet som förutsätts i lagparagrafen kan påvisas genom att den sökande påvisar att han eller hon har avlagt en inskolningsresa i farleden i fråga, vilket framgår av den

ifyllda inskolningsblanketten, samt dessutom minst en (1) resa i vardera riktningen av farleden. Dessa resor kan vara sådana som den sökande har antecknat på blanketten som påvisar omfattande områdesspecifik erfarenhet i VTS-området enligt punkt 6.2.8 i denna föreskrift.

7.3 Tillägg av fartyg i PEC-certifikatet

Bestämmelser om att lägga till ett nytt fartyg finns i 48 § i lotsningslagen. Tillägget av ett nytt fartyg påverkar inte PEC-certifikatets giltighet.

När ett fartyg läggs till i ett PEC-certifikat som har en gällande områdesspecifik befrielse, ska den sökande vid behov komplettera sin kompetens för de farleder där det är möjligt att navigera det nya fartyget på ett säkert sätt, om ingen erfarenhet av dessa farleder har påvisats när den ursprungliga befrielsen beviljades. Då ska den ursprungliga ansökningsblanketten och den kompletterande ansökningsblanketten tillsammans påvisa den erfarenhet som förutsätts för att fartyget ska få områdesspecifik befrielse.

7.4 Förnyelse av befrielse

7.4.1 Principen om förnyelse

Vid förnyelse av befrielser antecknar den sökande på blanketten för förnyelse alla befrielser som han eller hon förnyar samt för varje befrielse de tilläggsuppgifter som behövs för att påvisa kompetensen. Alla befrielser för vilka förutsättningarna för förnyelse uppfylls förnyas samtidigt, varvid PEC-certifikatets giltighetstid förlängs med fem år från och med förnyelsedatumet.

7.4.2 Förutsättningar för förnyelse av farledsspecifik förnyelse

Bestämmelser om förnyelse av en farledsspecifik befrielse finns i 49 § i lotsningslagen.

7.4.3 Förutsättningar för förnyelse av områdesspecifik förnyelse

För förnyelse av en områdesspecifik befrielse ska den sökande

1. under befrielsens giltighetstid ha de resor som förutsätts för befrielsen i olika farleder i området (navigeringsomfattning) och sammanlagt minst det antal resor i farlederna i området som i bestäms för varje VTS-område i kapitel 6 ovan, eller
2. under befrielsens giltighetstid ha de resor som förutsätts för befrielsen i olika farleder i området (navigeringsomfattning) och sammanlagt minst det antal resor i farlederna i området som vid en granskning av antalet hela år av befrielsens giltighetstid proportionellt motsvarar det antal resor som under fem år skaffats enligt punkt 1.

Om antalet resor som förutsätts för förnyelse under befrielsens giltighetstid är mindre än det antal som krävs, men dock minst hälften av de resor som krävs, ska dessutom ett fartygssimulatorprov i den praktiska delen avläggas för att förnya befrielsen.

Om antalet resor som förutsätts för förnyelse under befrielsens giltighetstid är mindre än hälften av det antal som krävs, men minst en fjärdedel av de resor som krävs, ska PEC-examens farledskännedomsprov samt fartygssimulatorprov avläggas.

Om antalet resor som förutsätts för förnyelse under befrielsens giltighetstid är mindre än en fjärdedel av det antal som krävs, ska en PEC-introduktionsresa och ett introduktionssamtal samt PEC-examen enligt 44 § i lotsningslagen avläggas för att förnya befrielsen.

7.4.3.1 Förnyelse av områdesspecifik befrielse till farledsspecifika befrielser

Om de ovan beskrivna förutsättningarna för förnyelse inte uppfylls, kan en gällande områdesspecifik befrielse omvandlas till farledsspecifika befrielser till den del de resor som avlagts under den områdesspecifika befrielsens giltighetstid räcker till för att förnya en farledsspecifik befrielse för enskilda farleder i området enligt de förutsättningar som anges i 49 § i lotsningslagen.

8 Ikraftträdande

Denna föreskrift träder i kraft den 1 september 2023.

Helsingfors (dag) (månad) 20(år)

Beslutsfattare

Föredragande